

Behandling av stora bettfel med ortognatkirurgi/ortodonti

Patientinformation från käkkirurgen, käkkliniken, Universitetssjukhuset i Linköping

Information om behandling av bettfel som behandlas med tandreglering och käkoperation

Sammanfattning av den information som du fick i samband med ditt första besök på kliniken.

Behandlingen följer vanligen denna mall:

1. Förbehandling
2. Tandreglering före operationen, cirka 1-1,5 år
3. Operation samt efterföljande kontroller
4. Tandreglering efter operationen, cirka 0,5-1 år

1. Förbehandling

Eventuella kariesangrepp skall lagas hos din tandläkare på hemorten. Vanligen måste man ta bort visdomständerna, detta görs minst 6 månader innan den större käkoperationen.

Det är mycket viktigt att ha en god munhygien. Du kommer att ha tandställning under en längre tid vilket gör att det är svårare att hålla rent i munnen. Det är därför av största vikt att du lägger ner extra tid på tandborstning. Om matrester får sitta kvar en längre tid får man dålig andedräkt men även risk för kariesangrepp i anslutning till tandregleringsapparaturen och problem från tandköttet.

2. Tandreglering före operationen

Syftar till att flytta tänderna så att bettet passar ihop efter käkoperationen. Den totala behandlingstiden med fastsittande tandställning är mellan 1,5 till 2,5 år. Efter ungefär 2/3 av tiden sker operationen. Som regel behöver man besöka tandregleringsspecialisten på kliniken eller på hemorten var 6-8 vecka. Man har således fastsittande tandställning i över- och underkäken under hela behandlingsperioden, dvs. både före, under och efter operationen.

Revisionsdatum

2019-10-04

3. Operation samt tiden strax före och efter

C:a en månad innan operationen kallas du för undersökning till den käkkirurg som kommer att operera dig. Då tas även röntgen, käkavtryck samt blodprov.

C:a en vecka innan operationen kallas du åter till käkkirurgen. Då tas det avtryck för en plastskena som skall användas under operationen för att kirurgen skall kunna placera käkarna i rätt läge.

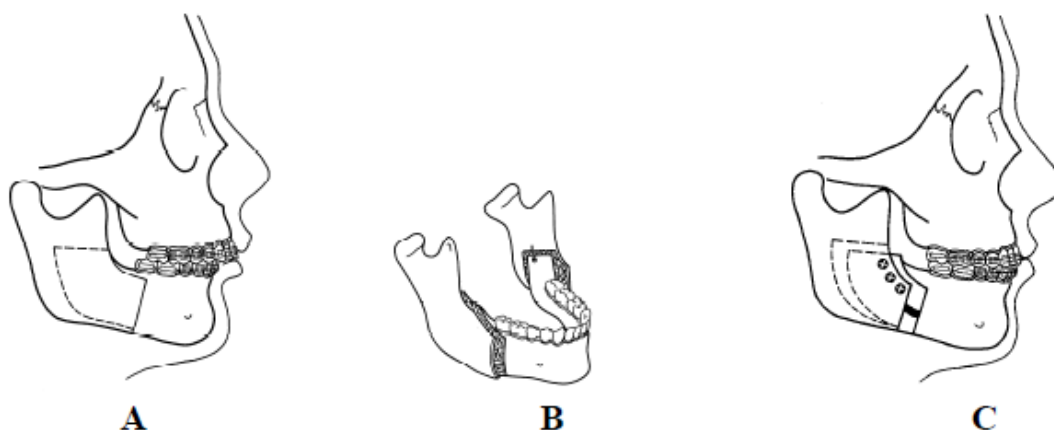
Plastskena på modeller av käkarna.

Principskisser på operationer

Underkäksoperation

Operationen sker inifrån munnen. Underkäken delas snett, nära käkvinkeln, i en bakre och främre del. Den främre delen, där tänderna sitter, kan nu flyttas i korrekt läge mot överkäken. Man använder plastskenan som framställdes innan operationen för att hitta rätt bettläge. Käken skruvas ihop med tre titanskruvar på var sida. Dessa skruvar läker in mycket bra och behöver därför inte tas bort. För att komma åt att skruva ihop delarna görs ett litet snitt i huden vid käkvinkeln. Operationssåren i munnen och respektive vid varje käkvinkel sys ihop. Operationen tar 2-3 timmar.

Schematisk bild på hur operationen går till vid framflyttning av underkäken

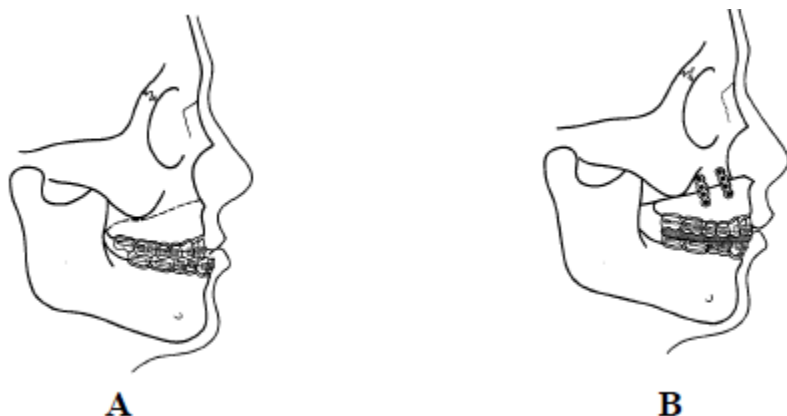

Plastmellanlägg mellan käkarna för att orientera bettet i rätt läge. Käken skruvas ihop med tre titanskruvar på var sida.

Överkäksoperation

Operationen sker inifrån munnen. Man delar överkäken enligt skissen till vänster (A). Käken skruvas fast i det nya läget med titanplattor och titanskruvar (B). Slemhinnan sys ihop och stygnen tas bort efter 10-12 dagar. Operationen tar c:a 3 timmar. Om överkäken skall flyttas nedåt uppstår en glipa där man lossat käken. I dessa fall måste man lägga in ben i glipan så att man skall få en bra och stabil läkning. Benet kan tas från höftbenskammen eller från underkäken.

Schematiska bilder på framflyttning av överkäken

Om bettfelet är stort kan man behöva flytta både över- och underkäken. Det sker vanligen samma operation och tar 4-6 timmar.

Dagarna kring operationen

Dagen före operationen läggs du in på vårdavdelning på Universitetssjukhuset i Linköping. Där träffar du avdelningsläkare och sjuksköterska samt även narkosläkaren. På avdelningen tas även nya blodprover inför operationen.

Om du bor i närheten av Linköping kan du, om du vill, sova hemma natten innan operationen. Operationen sker i narkos. Du kommer att vara inlagd på sjukhuset 1-3 dagar efter operationen.

Efter operationen kommer du först till uppvakningsavdelningen och därefter tillbaka till vårdavdelningen. Varje dag fram till utskrivningen från vårdavdelningen undersöks du av käkkirurgen.

Revisionsdatum

2019-10-04

Information till dig som genomgått ortognatkirurgi

Smärta

Det är stor individuell variation på graden av smärta efter operationen beroende på flera faktorer tex operationens längd och dess omfattning. Använd de smärtstillande tabletter som du blivit rekommenderad.

Svullnad

I regel svullnar man upp mest under första dygnet efter operationen. Svullnaden reduceras direkt efter operationen med kompressionstejp. Du får även medicin för att reducera svullnaden (cortison). Även blåmärken kan uppstå, dessa försvinner efter ca två veckor. Svullnaden minskar relativt fort under de första två veckorna efter operationen men en restsvullnad kan finnas kvar i några månader.

Blödning

Sällsynt problem, då du är inlagd närmaste dagen (dagarna) efter operationen åtgärdas eventuell blödning direkt.

Efterkontroller (kan varieras individuellt)

5 dagar - Hudsuturer ska avlägsnas (kontakta distriktssköterska)
14 dagar - Kontroll på Käkkliniken, suturer i munnen avlägsnas
4-6 veckor – Bett- och läkningskontroll
8 veckor - Bett- och läkningskontroll (om du opererat båda käkarna)
12 månader -Bett- och läkningskontroll

Känsel

Efter en underkäksoperation får man vanligtvis nedsatt känsel i underläppen på ena eller båda sidorna som successivt normaliseras. Det är inte ovanligt med viss permanent känselnedsättning. Vid operation i överkäken kan man få nedsatt känsel i tandköttet och i kinderna, vilket i regel normaliseras med tiden.

Sjukskrivning/fysisk aktivitet

Du sjukskrivs normalt ca 3-4 veckor. Avseende fysisk aktivitet avråds du från hård träning första två månaderna för att läkningen skall underlättas.

Gummisnoddar

För att främja läkning och att hjälpa dig hitta ditt nya bitläge kommer du att ha gummisnoddar mellan tandställningen i över- och underkäken i upp till två månader efter operationen. Gummisnoddarna ska bytas varje dag. Gummiband mellan över- och underkäken. Kan tas loss och bytas i samband med måltid.

Födointag

Vi rekommenderar att du inte tuggar mat 4-6 veckor för att underlätta läkningen. Första dagarna efter operationen gäller intag av flytande föda. Därefter så snart det är möjligt ska du övergå till normal mat som passeras med mixer. Du kan avlägsna gummisnoddarna i samband med måltid.

Munhygien

God munhygien är mycket viktigt för att främja läkning och minska risken för infektion.

Under första veckan efter operationen ska du skölja med klorhexidinlösning (Corsodyl eller Hexident), så fort du kan ska du börja använda tandborste. När munhygien skall utföras kan gummisnoddarna avlägsnas.

Gapning

Under tiden med tuggförbud kommer din gapförmåga temporärt att minska, därför rekommenderas gapträning i samband med att du får börja tugga. Gapträningen bör utföras minst två gånger per dag till dess att gapförmågan normaliserats.

Tandreglering efter operationen

C:a 2 månader efter operationen fortsätter man med tandregleringen för att finjustera bettet. Det brukar ta 6-12 månader. I regel besöker du din tandregleringsspecialist som före operationen. När den fasta apparaturen i över- och underkäken avlägsnas kommer du att ha en "eftertandställning" för att bibehålla tändernas position.